

Väljaandja:	Keskonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	22.03.2024
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 12.03.2024, 8

I ja II kaitsekategooria käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 03.02.2011 nr 10

[RT I, 09.02.2011, 1](#)

jõustumine 12.02.2012

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
11.12.2017	RT I, 15.12.2017, 8	25.12.2017
06.03.2024	RT I, 12.03.2024, 4	22.03.2024

Määrus kehtestatakse „[Looduskaitseaduse](#)” § 10 lõike 2 alusel.

§ 1. Kaitse alla võtmise eesmärk

Määrusega võetakse kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 1 lõike 2 punktide 6, 8 ja § 5 lõike 3 punktide 6, 24, 25, 32, 36–38, 51, 55, 65, 66, 69, 70 ja 76–79 kohaselt I ja II kaitsekategooriasse kuuluvate liikide väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta nende liikide soodsa seisundi tagamiseks. Need liigid on: lehitu pisikäpp (*Epipogium aphyllum*), lääne-sõrmkäpp (*Dactylorhiza praetermissa*), püramiid-koerakäpp (*Anacamptis pyramidalis*), valge tolmphea (*Cephalanthera longifolia*), punane tolmphea (*Cephalanthera rubra*), kõdu-koralljuur (*Corallorhiza trifida*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), täpiline sõrmkäpp (*Dactylorhiza cruenta*), Russowi sõrmkäpp (*Dactylorhiza russowii*), lõhnav käoraamat (*Gymnadenia odoratissima*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), väike käöpõll (*Listera cordata*), ainulehine sookäpp (*Malaxis monophyllos*), harilik sookäpp (*Malaxis paludosa*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), jumalakäpp (*Orchis mascula*), arukäpp (*Orchis morio*) ja tõmmu käpp (*Orchis (Neotinea) ustulata*).

§ 2. Käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine²

(1) Harju maakonnas võetakse kaitse alla järgmised käpaliste püsielupaigad:

- 1) soohiilaka, ainulehise sookäpa ja kärbesõie kaitseks **Padise** püsielupaik Padise vallas Alliklepa külas;
- 2) [kehtetu - [RT I, 12.03.2024, 4](#)- jõust. 22.03.2024]
- 3) väikese-käöpõlle, Russowi sõrmkäpa, kärbesõie ja kauni kuldkinga kaitseks **Treimani** püsielupaik Anija vallas Pillapalu külas.

(2) Hiiu maakonnas võetakse kaitse alla järgmised käpaliste püsielupaigad:

- 1) lääne-sõrmkäpa kaitseks **Kõrgessaare** püsielupaik Kõrgessaare vallas Kõrgessaare külas;
- 2) valge tolmphea kaitseks **Viskoosa** püsielupaik Kõrgessaare vallas Kõrgessaare külas;
- 3) punase tolmphea kaitseks **Sarapiku** püsielupaik Pühalepa vallas Aruküla külas.

(3) Ida-Viru maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) väikese käöpõlle ja Russowi sõrmkäpa kaitseks **Pikasilla 1** püsielupaik Iisaku vallas Imatu külas;
- 2) väikese käöpõlle kaitseks **Pikasilla 2** püsielupaik Iisaku vallas Varesmetsa külas;
- 3) kauni kuldkinga kaitseks **Kohtla-Nõmme** püsielupaik Kohtla vallas Vitsiku külas;
- 4) kauni kuldkinga kaitseks **Lodu** püsielupaik Vaivara vallas Auvere külas.

(4) Jõgeva maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) lehitu pisikäpa kaitseks **Kaavere** püsielupaik Põltsamaa vallas Kaavere külas;
- 2) kõdu-koralljuure ja väikese käöpõlle kaitseks **Kivijärve** püsielupaik Jõgeva vallas Kivijärve külas;
- 3) kauni kuldkinga kaitseks **Siimusti** püsielupaik Jõgeva vallas Kurista külas;
- 4) kauni kuldkinga kaitseks **Paduvere** püsielupaik Jõgeva vallas Paduvere ja Kaera külas;

5) kauni kuldkinga ja väikese käopõlle kaitseks **Liivoja** püsielupaik Jõgeva vallas Liivoja külas.

(5) Lääne maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) punase tolmea kaitseks **Pivarootsi** püsielupaik Hanila vallas Pivarootsi külas;
- 2) tõmmu käpa ja kärbesõie kaitseks **Esivere lennuvälja** püsielupaik Hanila vallas Esivere külas;
- 3) täpilise sõrmkäpa, kärbesõie ja kauni kuldkinga kaitseks **Taebla** püsielupaik Ridala vallas Laheva külas ja Oru vallas Saunja külas;
- 4) kauni kuldkinga kaitseks **Rõuma tammiku** püsielupaik Risti vallas Rõuma külas.

(6) Lääne-Viru maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) kauni kuldkinga ja lõhnava käoraamatu kaitseks **Jõetaguse** püsielupaik Kadrina vallas Jõetaguse ja Võduvere külas;
- 2) tõmmu käpa ja kärbesõie kaitseks **Läpi** püsielupaik Tapa vallas Patika külas;
- 3) lõhnava käoraamatu, Russowi sõrmkäpa ja kärbesõie kaitseks **Koolme allikate** püsielupaik Tapa vallas Patika külas;
- 4) kauni kuldkinga ja kärbesõie kaitseks **Taaravainu** püsielupaik Rakvere vallas Taaravainu ja Tobia külas.

(7) Põlva maakonnas võetakse kaitse alla Russowi sõrmkäpa kaitseks **Verhuulitsa** püsielupaik Värskas vallas Verhuulitsa ja Örsava külas.

(8) Saare maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) lehitu pisikäpa kaitseks **Põiste** püsielupaik Leisi vallas Põiste külas;
- 2) püramiid-koerakäpa, tõmmu käpa, kärbesõie, kauni kuldkinga, punase tolmea ja valge tolmeakaitseks **Pussa** püsielupaik Lümända vallas Kipi, Koovi ja Jõgela külas;
- 3) arukäpa ja tõmmu käpa kaitseks **Aljava** püsielupaik Muhu vallas Aljava külas;
- 4) tõmmu käpa kaitseks **Kapi** püsielupaik Muhu vallas Päelda ja Kapi külas;
- 5) tõmmu käpa, kärbesõie ja kauni kuldkinga kaitseks **Punniranna** püsielupaik Muhu vallas Kallaste külas;
- 6) kauni kuldkinga kaitseks **Oina** püsielupaik Muhu vallas Oina külas;
- 7) punase tolmea ja kauni kuldkinga kaitseks **Hindu** püsielupaik Orissaare vallas Hindu külas;
- 8) püramiid-koerakäpa kaitseks **Jämaja** püsielupaik Torgu vallas Jämaja ja Kargi külas;
- 9) Russowi sõrmkäpa ja kärbesõie kaitseks **Torgu** püsielupaik Torgu vallas Lülle ja Iide külas;
- 10) arukäpa, valge tolmea ja jumalakäpa kaitseks **Karala** püsielupaik Lümända vallas Metsapere külas;
- 11) ainulehise sookäpa, hariliku muguljuure ja punase tolmea kaitseks **Kasspeksa** püsielupaik Mustjala vallas Kugalepa külas.

(9) Tartu maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) lehitu pisikäpa kaitseks **Ilmatsalu** püsielupaik Tähtvere vallas Tüki külas;
- 2) soohiilaka kaitseks **Aruküla** püsielupaik Tartu linnas;
- 3) kärbesõie kaitseks **Võikaoja** püsielupaik Nõo vallas Kolga ja Luke külas;
- 4) hariliku sookäpa kaitseks **Kullaga** püsielupaik Kambja vallas Kullaga külas.

(10) Valga maakonnas võetakse kaitse alla ainulehise sookäpa ja kõdu-koralljuure kaitseks **Sauniku** püsielupaik Puka ja Oru vallas Soontaga, Vaardi ja Mustumetsa külas.

(11) Püsielupaikade piirid on esitatud kaartidele määruse lisas³.
[RT I, 15.12.2017, 8- jõust. 25.12.2017]

§ 3. Püsielupaiga valitseja

Püsielupaiga valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitsekord

(1) Püsielupaikade maa-ala kuulub sihtkaitsevööndisse.

(2) Püsielupaigas kehtib „Looduskaitseaduses” sätestatud kaitsekord käesoleva määruse erisustega.

(3) Püsielupaigas on lubatud:

- 1) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud üksnes püsielupaiga valitseja nõusolekul;
- 2) marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste varumine;
- 3) jahipidamine;
- 4) mootoriga sõidukiga sõitmine teedel ja radadel. Mootoriga sõidukiga sõitmine on lubatud teedel, mis on märgitud põhikaardil. Väljaspool teed sõitmine ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, püsielupaiga valitsemisega ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning püsielupaiga valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

(4) Püsielupaigas on keelatud:

- 1) telkimine;
- 2) lõkke tegemine, välja arvatud kaitse-eeskirjaga lubatud hooldustööde käigus;
- 3) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt, välja arvatud püsielupaiga valitseja nõusolekul.

(5) Püsielupaiga valitseja nõusolekul on püsielupaigas lubatud:

- 1) metsa kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 2) ehitise püstitamine püsielupaiga tarbeks;
- 3) olemasoleva tee, tehnovõrgu rajatise ja ehitise hooldustööd;
- 4) teede rajamine Esivere lennuvälja püsielupaigas paikneva kinnistu tarbeks.
- 5) hooldustööd kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks;
- 6) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimiseks vajalik tegevus;
- 7) pilliroo ja adru varumine.

(6) Püsielupaiga valitseja nõusolekul on püsielupaikades käpaliste elutingimuste säilimiseks või parandamiseks lubatud:

- 1) olemasolevate maaparandussüsteemide hooldustööd ja veerežiimi taastamine;
- 2) puude ja põõsaste eemaldamine soode ja poollooduslike koosluste esinemisaladel.

(7) Püsielupaiga poollooduslike koosluste esinemisaladel on vajalik heina niitmine või loomade karjatamine ulatuses, mis tagab koosluse säilimise.

(8) Püsielupaigas hooldustööde käigus niidetud hein, raiutud puud ja põõsad tuleb eemaldada soode ja poollooduslike koosluste esinemisaladelt hiljemalt 10 päeva jooksul pärast niitmist või raiumist.

§ 5. Kehtetuks tunnistamine

ENSV Põlva rajooni RSN Täitevkomitee 25.04.1989. a otsuse nr 105 „Looduskaitse objektidest” lisa 1 punkt 2, millega võeti kaitse alla Orhideede kasvukoht, pindalaga 0,7 ha, asukohaga Värskas k/n, Värskas mk, Mustoja lammil Verhuulitsa külast 0,5 km lõuna pool, tunnistatakse kehtetuks.

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

Määruse seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi kodulehel www.envir.ee.

² Pussa, Kasspeksa, Aljava ja Sauniku püsielupaigad asuvad Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktides 8 ja 23 ning punkti 2 alapunktides 380 ja 515 nimetatud Natura 2000 võrgustiku aladel, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³ Püsielupaiga välispiiri koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000) ja Maakatastri andmeid. „Looduskaitse seaduse” § 53 lõike 2 alusel ei avaldata „Riigi Teatajas” püsielupaikade kaarte, nendega saab tutvuda Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaametis või keskkonnaregistris.